

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általunk a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófnak, 1897. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr.,
negyedévre 1 ft. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolvasó szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Károly-utca 10. sz.
Hírdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A néppárt és vezérei.

Az új év napján, midőn a politikai pártok vezéreiknél tisztelgnek, minden pártvezér politikai beszédet mond, a mely több-kevesebb jelentőséggel bír.

Ez évben az új év első napján elmondott beszédek közül, mint a világitó torony emelkedik ki a néppárt vezéreinek szövege; mint a világitó torony hatalmas fényugara, úgy szórja vezérlő fényét szét az egész országban ez a két beszéd, hogy a keresztény emberek szívében életre keljen a liberális zord telében elfagyott remény.

Jól mondta Eszterházy Miklós Móricz gróf, hogy nemcsak a jelenkor, de az utókor is kegyelettel és hálával fog megemlékezni arról, hogy Magyarországnak volt valaha Zichy Nándor grófja. És igaza van! Az a hatalmas beszéd, amelyet Zichy Nándor gróf mondott pártjának képviselői előtt, olyan magas színvonalon álló beszéd, eszmékben oly gazdag s annyi benne a szeretet, hogy lelkünknek ez volt a legnemesebb ajándék, melyet az új évben adhatott.

A kormány erőszakossága, s a korrupció miatt vezéreink kimaradtak a parlamentből. Sokkal ideálisabbak voltak, semhogy a liberális párt megvesztegetéseivel lépést akartak volna tartani. Hogy mit veszített a néppárt vezéreinek kimaradása által, azt mi és a kormány tudtuk

nagyon jól, hogy azonban mit veszített az ország azt megtanulhatja az újévi beszédeikből az egész nemzet.

A néppárt ősz vezére kívül áll a parlamenten. Nem mondhatja ott el véleményét, nem adhat ott politikai programot, hát ad kívül a parlamenten, mond beszédet az Eszterházy-palotában a néppárt országos képviselői előtt; és a beszéd hatalmas ereje szétfeszíti a gyöngye falakat, az öreg ember ajkán elhangzó beszéd mennydörgés lesz s megérti, meghallja mindenki az országban azt a beszédet, mely a keresztény néppártnak újévi üdvözlője.

Jogosan hivatkozott egyik hasonlatában a tengerre, mert az ő újévi beszéde is olyan mélységes, mint a tenger, amelyből igazgyöngyök kerülnek felszínre.

„A keresztet visszuk mi magunk előtt — mondja beszédének elején — a keresztnek akarunk hódítani, a keresztény szeretetet, a keresztény feláldozást akarjuk mi mindig és mindenben és így az államban is érvényesíteni.“ — És ebben a pár szóban ki van fejezve valóban az egész programja.

Igazság és szeretet ez a kettő irányítja politikai működését.

A kik panaszkodtak, hogy a néppárt feliratában nem adott részletes programot, az olvassa el a vezérnek újévi beszédét s megtudja belőle, minő intenciók vezérlik a néppártot.

Zichy Nándor gróf beszédének való-

ságos kiegészítő része az a lelkes beszéd, a melyet az ifjabbik vezér Eszterházy Miklós Móricz mondott.

Nyílt és őszinte beszéd az, amit Eszterházy Miklós Móricz mondott, egészen olyan, mint az ő egyénisége, a melynek fő jellemvonása lángoló hazaszeretet, egyháza iránti törhetlen hűség s az a mai napság páratlanul álló őnzetlen idealizmus, a melyet egy ilyen kiváló emberben láthatni a legnagyobb megnyugvással tölti el lelkünket. Egyháza és hazája iránti szeretete mellett, beszédében a legmegkapóbb az a mondhatnánk fú tisztelet és szeretet nyilvánulása, a mellyel Zichy Nándor gróf iránt viseltetik.

Beszéde egyfelől kéréssel telt kritikája a liberalizmusnak, másfelől olyan enuncziáció, a mely új életet lehel a csüggedők keblébe, új reményt fakaszt a reménytelen kétségbeesésben. Nyilatkozik a passzivitásról s kimondja határozottan, hogy a mi helyzetünkben a passzivitás fegyverét nem használhatjuk, nekünk küzdenünk kell tovább.

És ezután egy olyan kijelentést tett, a melyet sokáig nem fog elfelejteni az ország, s a mely jogos féltelennel fogja el-tölteni a liberálisokat.

Olyan határozottság, olyan megalkuvást nem ismerő lélek nyilvánul meg beszédének e részében, a mely a mi korrumpált politikai életünkben páratlanul áll, s a mely nemcsak Magyarország minden

Menj!

Írta: ADA NEGRI.

Te a ki oly erős, szép, büszke vagy,
Szerelmet esdesz? . . . Oh eredj!
Sötét utamra mért vetnéd magad,
Ha örömet, reményt nyujt végzeted?
Csak menj; a föld gyönyört — békét adott.
Bohó gyerek — én harcz vagyok.

Szemedben ég lelked buzgó hite
S szerelmet esdesz? . . . Oh eredj!
Ne borulj te lábannak elibe,
Sötét utamra magadat ne vedd!
Ha sorsod örömet, reményt adott:
Távozz — én a halál vagyok.

Anyámnak öszbe borult fején
És barna fürtű főm felett
Mint gyűlt a gondra gond — emlékszem én
S mint tornyosult felhőre fergeteg
És meggyalázva rongy ruhám alatt
Zokogtam én és hideg miatt.

Igy nőtem én fel némán, csendesen
Sivár öledben, fájdalom;
Felnőttem a homályal körülem

S a naphoz szívem égő vágya von.
Kétségbeesés, átok volt életem
S zokogás szenvedésemen.

S mikor anyámra gondolok, a kit
Lasu betegség sirba vet,
Kialvó tüzhelyemre és a vig
Világra mely lédán tréfál, nevet:
Fékezhetetlen, halálos gyűlölet
Kelti énekre lelkemet.

Ste még szerelmet esdesz? — Menj, felejts!
Bohó gyerek nem érted azt te nem:
Mily gond az, a mi lelkem rejtve rejt,
Melyért harczolva soha sem pihen.
Hajjji fuini szeretetlen engemet.
A merre végzetem vezet.

Hadd fussak én sziklák s tövis között,
Mig élttem véget ér;
Czétmélküli futásom és örök,
Véremben láz, szívemben Isten él.
Te menj: a föld gyönyört, békét adott,
Bohó gyerek — én harcz vagyok.

Nem úgy akarta!...

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárczája. —
Írta: Paláthy Marcell.

Vissza fog ő jönni, vissza kell jönnie! —
suttogja halkán az egyszerű kis szoba ablakánál ülve egy 18-19 éves ifjú leány. — Hallga!
— Most nyikorog a zár, hát ha ő az? A kis öröktánczos ott a balkebelben egy pillanatra megáll, — várja az édes szót: „Irága Margom!“ hogy tombolhasson. öröltén doboghasson újra. — Oly rég, már két hosszú éve várja. Két sivar év a tavasz keretébe ékelve!

Most sem jött el, most sem jött senki: a vén akác mohos ágait nyikorogatta meg az ősi szél, mely most tánczra kerekedik — egyre gyorsabban forgatva a csillogó porszemekkel behintett fonnyadt halott leveleket.

A szív burjai újra megrezdülnek tompán. fájdalmasan! „Mindörökké! — soha többé!“

Margit lelunyja szemét s pillái selyem redőjén átnéz csupán a szürkülő tájra... Az elaggott nap egy bibor sugara vibrálva türik meg a pillái között fölesillanó forró harmatcsöppben. Olyan különösnek látja így ezt a kópott, fakó világot, mintha beragyognák a mult emlékei, e tündér káprázatok... És emlékezik, — emlékezik...

Kis aranybafoglalt arczképet vesz elő a kebléből; ifjú, barna katonatiszt képe mosolyog reá!... Margit nézi, nézi s édes meleg szavakat suttog neki! Egy esőpp kis napsugar végig

ced.

ívő-lelkét fogja hangosabban megdobogtatni, hanem utat tör az ország határán s elhat mindenrová, a hol keresztény ember él, hogy mindenféle örömteli lelkesedést fakasszon. Olyan az, mint a harci riadó, midőn a vezér rendbegtűjtve katonáit, azt mondja nekik: Előre fiám, győztünk vagy meghalunk. És ha ti mindannyian meghátárnátok a küzdelem elől, én magam fogok harcolni.

Idézzük ezt a remek részletét beszédének, hadd értsék meg a gyáva kétségkedők, mi az igazi vallásosság, milyen az önzetlen hazaszeretet. Tanulják meg a diplomatikus furfanggal dolgozó titkos katolikusok, hogyan nyilatkoznak meg az igazi vallásosság és szégyeljük el magukat azok, akik anyagi érdekből, hiúságból nem mernek szembeszállni a liberális hatalommal, s hogy mi a kötelessége annak a ki katolikus embernek vallja magát.

„És, engedj meg kegyelmes uram, hogy e pillanatban hozzád is forduljak s mint ezen párt tagja, a mai napon én is, né csak üdvözetemet tolmácsoljam, de hogy köszönetemet is kifejezzem neked azért, hogy te voltál a legelső, a ki pártunk zászlóját kibontotta. Légy meggyőződve — és ezt igen komolyan mondom — hogy addig, míg lesz az országban katolikus szív, mely teldebog, addig a katolikus ügyek védelmezésében megadásról, passzivitásról szó sem lehet. És engedj meg, hogy az ország minden hí katolikus polgára nevében kimondjam, hogy míg csak egy katolikus lesz, az tovább fogja lobogtatni a zászlót, melyet te eddig lobogtattál. Légy meggyőződve, hogy a míg csak terjed az országban a katolikus akció, az mindig a te nevedhez fog fűződni és nemcsak a jelenkor, de az utókor is kegyelettel és hállával fog megemlékezni arról, hogy Magyarországnak volt valaha Zichy Nándor grófja!”

Eszterházy Miklós Móríc gróf mondomta ezt, s ebben kimondotta, hogy az a politikai elve: győz vagy elbukik. De megalkuvás, visszavonulásról szó sem lehet!

— Értsék meg ezt a szöveget az egyház kufárai, a kik pénzváltó üzletet nyitottak az Úr házában. Értsék meg Eszterházy Miklós Móríc szövegét s ne várják, hogy egy erélyes kéz kikorbácsolja őket onnan mint elődeiket a Messiás.

— XIII. Leo pápa a hercegprímáshoz. Vaszary Kólos hercegprímás, mint minden évben, úgy az idén is, levélben üdvözölte XIII. Leo pápát karácsony ünnepén. A pápa erre az itt következő levélben válaszolt: „Kelvés Fiunk! Üdvösséget és apostoli áldást! Leveledet, a melyet Krisztus születése napja alkalmából hozzánk küldöttél, mint a te odaadás tudását, örömmel fogadtuk. Mert szeretetünket úgy Te, mint az egész magyar nemzet nagyon kiérdemelted. Ezt mindig emlékeztünkben tartjuk. Azon jóakarattal felől pedig, a melylyel irántad és néped iránt a jövőben is viselkedünk, legkevésbé sem kételkedjél. S míg a ránk bízott hivatalt hálát adunk, apostoli áldásunkat, szeretetű: zálogát, a legkedvesebben küldjük Neked, és a Te gondjaidra bízott híveknél.”

— Berlini nagykövetünk kitüntetése. A király — mint nekünk Bécsből táviratozzák — Szögyény-Marich László berlini nagykövetnek a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta.

— Liberális borralalók. Mikor gazdasági válságunk révén az egész ország nagy szegénységben van, a liberális párt hallatlan bökezűséggel honorálja híveinek szolgálatát. Wekerle Sándor áll első helyen, mint a liberálisizmus egyik oszlopa. Wekerlének, mint a közigazgatási bíróság elnökének lesz 12 ezer forint fizetése, de e mellett huza a rokkant miniszterelnök 8 ezer forintnyi nyugdíját is, de sőt 4 ezer forint pótlékot is kap. — Bács-Szent-Tamáson Latinovics Géza

(Perczel belügyminiszter rokona) öt hónappal ezelőtt — gyógytár felállítását jogot nyert, a melyet most 10 ezer forintért elfadott, — valószínűleg azért, hogy a miniszteri rokon segítségével még egy pár gyógytárt nyisson és eladjon. — A vág-vecsei választás pribékjeinek is kiosztották már a borralalót, erre vall legálább, hogy Zeller Elemér vág-sellyei gyógyszerész engedélyt nyert a nyitrai megyei Farkasd községben egy fiók-gyógyzertár felállítására. Azoknak, a kik esetleg csodálkoznak, hogy míg más szerencsétlen gyógyszerész éveig futkároz, míg egy gyógytár felállítására engedélyt nyer, addig Zellernek immár kettő is jutott; megszűnik, hogy Zeller Elemér a vág-vecsei választás alkalmával a második szavazatszedő bizottság helyettes elnöke volt s e minőségben valóságos vandalizmussal irtotta a néppárti szavazatokat.

Dr. Major Ferencz lemondása.

— Saját tudósítottól. —

Megtörtént, a minek bekövetkezését előre tudtuk. Major Ferencz dr. Székesfejérvár főorvosa lemondott főorvosi állásáról s lemondását a város 31-én tartott közgyűlésén elfogadta.

Az örömet, melyet Szombathelyen történt megválasztása alkalmával éreztünk nagyon megzavarta annak tudata, hogy e választás következtében Székesfejérvár elfogja veszíteni főorvosát, kinek kitűnő orvosi gyakorlatán kívül a város közegészségügyének legteljesebb bajnokát is elvesztjük. Helyét befogják töltetni, a közigazgatás gépezete — jól tudjuk — meg sem billen távoztával, de lesz-e, a ki a közegészségügynek zászlaját, utódjaként, méltóképpen vihesse! És ki fogja azt a száz és száz beteg embert, a kik úgy bíztak benne, a kik tudásában és fáradhatlanságában csalatkozhatatlannak tarták őt, megvigasztalni távoztáért. Nagy képzettség, emberbaráti szeretet és fáradhatatlan buzgalom valának egyéniségének

siklik az ajkán, aztán összecsokolgatja az „ő” képét is. A bohó leány úgy mosolyog — úgy örül ezen.

A mama, az édes anyja a háta mögé loptozik Ezüstös fürtét tisztos fehér főkötő szorítja le. Jóságos öreg arca, ha mosolyog is, mintha könyeznék s könyezéskében is van valami az örömből s kissé szigorú arca is a szeretet vonásait őrli fel.

— Már megint, édes gyermekem? Tanulj meg tölteni tünni s feledni — és csókjával zárja be azt a két szép „rossz” szemet, mely mindig sir, egyre könyezik.

Margit halkan mondja utána: „Tünni, — feledni” s a kihűlt könyvepp lesiklik pillájáról.

A nyugvó nap bevonta azt az utolsó aranysugarat is, a mely ott tánczolt a kis képen s olyan sötét, olyan üres a kis szoba!

— A pénz, — a pénz, — folytatja az aggnő halkan. — ez az oka ennek is! Nos megint sirs? Ne légy már gyermek! S addig-addig vigasztalja, míg maga is sirva fakad. A két könyvpaták összefolyik, — az ezüst, az ében haj egybeborul s egybe a közös bú, — a keserűség!

Az utcáról behallik egy borítú, rekedt fűzfing rikácsoló dala:

„De szívemnek kétszer nyílni nem lehet!”

— Ej, dehogy nem! — pattan fel a mama. — Csak azért is lehet! Meglásd lehet, lehet! — Letörli a könyűt szeméből, — arcáról. A dal egyre tovább, — távolabb hangzik halkan, elhal.

Eljötték a komor, téli napok s Margit várt-várt, foszló reménnyel, egyre jobban östöggedve s a míg várt, a rozoga hazikó ajta-

ján bezúgott a százfejú sárkány. — a nyomor.

Nyomor! Mi mindent rejt magában e tompa, kurta szó! A kiszinezett jövő sárba bukott, megtépelt roncsa; a könyvzattata utolsó falat kenyér, a jobb holnap reménye nélkül, a szalmán haldokló beteg végső átka, melylyel lelke száll el. Mindez egy sötét, csonképű árny egyre változó s mindig ugyanaz az alakja!

A jó öregtet ágybadöntő a kimerülés. Ott fekdű a szegényes ágyon s Mar-itnak látnia kellett a kiut, melyet szászorozva érzett. És mégis várt, várt míg végre a szenvedés a nyomor ólomingája alatt megtört s elfogadta a szomszéd Kardos kezét. A fűgyos napok tova czaammogtak; tavasz lett! Azt mutatja legalább az udvar kövezete közt tengő egy-két szál füvecske s azt a nyomorék ákácson libegő néhány levél.

Ott ülnek a fakó ákác árnyában Margit és a férje. Élemedett ember a férj, kissé elhízott termettel, egyszerű öszinte vonásokkal. Ujjain a csuklóg arany, nehéz ékköves gyűrűk, nyakában hatalmas óralánc, a melynek végén lógó óra a gazdája lassu szuszogását igyekszik — nem eredménytelenül — tulketvegni. Egész megjelenése egy vidéki nyugalombavonult kereskedőre mutat. Savó színű szeméit, a melyek csak akkor csillognak, ha becsületéről van szó — önfledelet lengeteli neje parányi, kaczagó ajkán.

— Jöjj közelebb kis mamám, legyeny egy kicsit, álmos vagyok! Margit oda ül egészen közel hozzá s legyezzi a férjét ki szunditva dadogja egyre halkabban:

— Mily jó vagy kis mamám! S lassan-lassan elalszik. Halk zöréjjel nyílik meg az

utcaajtó s belép rajta egy rőthaju fiatal ember a tobdós ujjának fakó nyomaival arczán.

— Jó napot szép asszony!

— Csit ajszik!

— Ah! Hahaha, kaczag rekedten — a mézeskalásbáb!

A rőthaju leveti magát egy kerek székre s dudolni kezd:

„A tört sajkát elborítja a hullám, Szeretni csak egyszer lehet igazán!”

— A rőthaju letép egy sárgult ákác kocsányt s lepergeti leveleit egyenként: „Igen, — nem; igen — nem,“ s e közben közelebb huza a székét Margithoz.

— Nézze: „igen” s az utolsó levélke is leluh a porba.

— Boldog ön Margit! szól ujra hirtelen.

— Látja! felel ez mosolyogva, — de egy önkénytelen sóhaj hagyja el ajkát s rá gondolt arra a friss sirra ott a temetőben, mely alatt az édes anya nyugszik.

— Nem hiszem! — sziszegi fogai között a rőthaju. Mondja csak Margit, mit felel az ákác jóslatára?

— Semmit!

— Nem bírom tovább már, kezdi a rőthaju. Szeretem rég, nagyon rég. Ön persze nevet! Hogy is szerethetne ily rőthaju sátánt? Pedig tud szeretni, nagyon szeret! A pokoli hűv előbb bent égett a szivben, az agyban, a velőkben s a vas sziv soká ellentáll ez izzó, epesztő lángnak, de jai, ha kicsap végre! El-perzel e tűz mindent, — mindent. — Ilyen az én szerelmem, nem mint a magáé Margit, a ki elfeledte azt a katonaruhás gyerkőcöt, s a ki meg fogja csalni ezt a teknős békát! Szeressen engem, ne engedje, hogy megőrüljek!

kiváló tulajdonai és e tulajdonságok olyan nimbusszal vették körül őt, a melyet csak a beteg emberek ismerhetnek igazán.

Távozásakor csak egy vigasztal bennünket. A mit veszített a város benne, azt megnyerte egy ország! A képviselőházban a politikai szereplés színterén érvényesíti majd tehetségait az egész ország javára.

Lemondása a város közgyűlésén a következőképen folyt le.

Tóth István városi főjegyző jelenti a közgyűlésnek, hogy Major Ferenc dr. városi főorvos megválasztván Szombathely országgyűlési képviselőjének, a városnál eddig viselt főorvosi állásáról lemond. Azután felolvassa az alábbi lemondó levelet:

Székes-Fejérvár szab. kir. város
Tekintetes Közönségének!

Alulírott Szombathely (Vas megye) választókerületének bizalmából országgyűlési képviselőnek választatván meg, az ezen állással inkompatibilis városi tisztii főorvosi s ezzel kapcsolatos kórház igazgatói állásomról lemondok, — illetve mély tisztelettel jelzem, hogy az állásról lemondásomat egyidejűleg Fejérmegye és Székesfejérvár szab. kir. város főispánja Méltóságos báró Fiáth Miklós és Székesfejérvár szab. kir. város polgármestere Nagyságos Havranek József kir. tanácsos urak kezéhez benyújtom.

Midőn a fentiekben tisztii állásomról, melyben Székesfejérvár szab. kir. város Tekintetes közönségének bizalma 1884. évi április 17-én helyeztettem, lemondok — nem mulaszthatom el, hogy legősztintűbb köszönettel s hálával ne adozzak azon mindenkori tapasztalt jó indulatért, melyben engem a Tek. közönség részesíteni kegyes volt — mivel nagyon megkönnyítette azon feladatam megoldását, mely reám állásomból kifolyólag e város közönsége ügyének fenntartása érdekében neheztedt.

Visszatekintve immár 13 évi tisztii főorvosi s kórházi igazgatói működéseme — bár munkásságom s az elért eredmény elbírálását a Tekintetes közönségre bízom, a távozással önzéretes megnyugvást viszek magammal, hogy a lefolyt idő alatt a város közegészség ügyeit lelkiismeretes odaadással s fáradhatatlan munkássággal szolgáltam s a várost több ízben fe-

nyegető veszélyes járványoktól sikerült mindenkor megóvnom — nem különben a gondjaimra bízott városi magán kórházat ugy birnevében, mint bizalommal emelnem, mely siker elérhetésére nézve nagy köszönettel adózom az ott segélyt keresett s talált szenvedők nevében és azon készséges támogatásért, melyben az intézet felszerelése — berendezése körül a Tekintetes közönség engem törekvéseimben támogatni kegyes volt.

Nagy köszönettel adozom továbbá még a tek. közönségnek azon minden oldalról tapasztalt jóindulatú támogatásaiért is, melylyel a közügyek terének szánt munkásságaimban csekélységet támogatni szives volt.

Bár Szombathely választó-kerület polgárainak bizalma a törvényhozásba szólított, hol a köző s hazám felvirágzása körül lelkiismeret s önzéretes munkásság lesz egyedüli czéлом mindenkor kedves figyelemmel fogom kísérni szeretett városunk fejlődését s legnagyobb örömmel töltene el, ha ez ösztintén kívánt fejlődés munkájában csekélységem is részes lehetne.

Székesfejérvár, 1896. évi december 7-én.
Székesfejérvár szab. kir. város Tekintetes Közönségének
kéz szolgálja

Dr. Major Ferenc
országgyűlési képviselő.

A lemondás felolvasása után Havranek József polgármester szólott elsőnek. Csak a legnagyobb elismeréssel tud szólni — mint mondá — Major Ferenc drnak érdemeiről. Mint pontos és lelkiismeretes hivatalnok hivatalársainak tiszteletét és becsülését érdemelte ki, mint nagytudású orvos, a város közönségének osztatlan bizalmát bírta, s mint a közegészségügynek lelkes férja, magát Székesfejérvárt nagy hálára kötelezte. Lehetetlen az érdemeket elhallgatni akkor, midőn Major Ferenc dr. megválik eddig viselt állásától. Ajánja a közgyűlésnek, hogy fogadja el Major Ferenc drnak lemondását és ugyanakkor 13 éves; buzgó és sikerdús működéséért szavazzon neki jegyzőkönyvileg köszönetet.

A polgármester szavait több ízben szakította félbe a bizottsági tagok lelkes éljenése,

s midőn indítványát megtette, a közgyűlés tagjai percekig éljenetek.

Az éljenzés lecsillapultával dr. Sára Gyula, a függetlenségi párt elnöke állott föl, hogy az ellenzéki polgárok érzelmeit tolmácsolja.

— Midőn szives készséggel hozzájárulok polgármester urnak előbb tett indítványához, a magam részéről a következőket vagyok bátor megjegyezni. Ha a tisztviselő kötelességét teljesíti, ez magábanvéve — legyen bármilyen ritka eset — nem érdem. Dr. Major Ferenc távozássa alkalmával, az ő legfőbb érdemeit nem ott keresem a hivatalos teendők között, amelyeket, hogy nagy buzgalommal és nem mindennapi lelkiismeretességgel végeztet, szivesen elismerem. Legfőbb érdemei, én szerintem, a távozonak az a ritka lelkesedés, a melylyel az egészségügynek, hivatala által nem kötelezett dolgokban is legbuzgóbb támogatója volt; érdeme azon kiváló értelem és lelkiismeretesség, a melylyel a városi kórházat valamennyi vidéki kórház felé emelt; legnagyobb érdeme pedig az, hogy a város társadalmi és közművelődési ügyeinek minden időben legfáradhatatlanabb hajnoka volt. Ezekkel az érdemekkel szemben valóban igen kevésnek tartom azt a jegyzőkönyvi köszönetet, hogy a város közgyűlése háláját iránta lerója. Hogy ezt az elismerést a lehetőségig fokozzuk, azt indítványozom, hogy a midőn a város jegyzőkönyvben örökíti meg annak a férfinak emléktét, a ki 13 éven át minden nemes eszmének élén állott s nem egy nemes eszmének lett megvalósítója; határozza el a közgyűlés, hogy a jegyzőkönyvnek kivonatát egy háromtagú kiüldöttséggel nyujtatsa át a közgyűlés nevében dr. Major Ferencnek.

A szép és lelkes beszéd nyomán általános éljenzés tört ki.

Havranek polgármester azután kéri a közgyűlést, hogy az átnyújtás módozatának megállapítását bizza ő reá és ő igyekezni fog, hogy az átnyújtásban az egész közgyűlés érzelme méltólag kifejezve legyen. A polgár-

III.

Sápadt szalagot fest a fogyó hold a szoba padlatára. Kardos nézi merően ezt a halvány csíkot, s apró, vigyorgó manók szaladgálnak rajta le s föl. Ránéz mindegyik s úgy kaczag, úgy gunyolódik. Majd meg összebugnyak s úgy suttogják: „Asszony az is, könnyelmű asszony, mint a többi.”

— Pokol! — ordít fel Kardos s nekirent a vigyorgó káprázatnak, hogy összemorzsolja. Ez tova tánczol vigyorogva föl; a holdig, a mely szűlte s maga után vonja az ezüstös szellemhidat.

— Nos érted már öreg? — rezzenti föl Kardost a róthaju rikácsoló hangja.

— Igen! — felel ez tompár s a fakó falak a felfomályban mintha visszabólingatnának: „Igen, igen!”

A vén kalmár agyában egy kínzó rém kezd tomolni. Ugy zug a feje, majd meghasad, s nehéz veritékcsöppek gyöngyöznek a homlokán.

— Nos, mit téz? sürgeti a róthaju. — Asszony van elég, üzd el. Itt a levele, s mit a katonának irt. — „Szerelmem, mindenem!” Haha, s te vak voltál, nem láttad? Mire váraz meg?

Kardos nyakán kidagadnak az erek. Pokol szállott a szivébe, sötét pokol. A láng kitör s elperzseli a hitvány kis virágot: az asszonyt!

A róthaju kínámul a sötét égbe s agyát megüli valami borzasztó gondolat. Hamis vádló! Azt a levelet évekkal ezelőtt irta Margit. Megborzad egy pillanatra, de föl kaczag újra.

— Igen, az enyém lez! — Akarom, én akarom!

A róthaju fölszisszen és föltépi az ajtót,

Ne hallj mást szavaimból, csak ezt: szeress! Örült vagyok, azzá tettél. Ölelj, gyógyíts meg?

Egészen közel hajlik Margit hoz, szinte a patyolat arcot éri forró lehellete. A szép asszony elsápad s az a gyilkos polip: „elfeledted a katonaruhás gyerkőcöt,” kiszívta a vért ereiből s mérget lehelt a helyébe, mitől ugy zsi bong egész teste, mi ugy szorítja, ugy facsarja a lelkét. Kétségbeesve, öntudatlanul rázza föl a férjét. „Védj meg ettől az embertől, nagyon félek!”

Kardos fölriad, csudálkozva néz körül. A róthaju a szemébe kaczag.

— Itthon vagy hát végre öreg! Ellophatnák a feleséged is felőled.

— No lásd, — szól a vörös sátán, — megőlelem előtted s támolyogva lépdél hozzá. Margit remegve simul a férje keblére.

A róthaju kijelenti, hogy csak tréfa az egész, de még a kapuból is visszanez.

— Hahaha! szép idyll. Szép a kis galamb a ducson!

Kardos még el is mosolyodik a szellemességén s biztatja az asszonyt.

— Ne félj hát ugy Margóm — részeg a ficzkó! De Margit csak remeg, — hallgat s nézi elmerülve, némán a fényes árnyacsákkát, miket egy pohár víz csillogó tükre csalt a fehér házfalra. S a néma zene, melynek hangtalan üteteire táncolnak e parányi ballerínák, mintha azt dudolná mind gyorsabb ütemben, egyre változva: „Elfeledted, megcsalod!”

II.

Az ezred harsogó dobörgéssel vonul be a kis városba. A gyermekek szájtátna bámulják a czifra ruhájukat. Generális az egytől-

egyig! A kondás fülhasogatóan fujja rekedt szarukürtjét, majd meg erős álláspontot foglal el a hitetlen „Tamás” néppel szemben, kik sehogysen akarják elhinni neki, hogy ő is volt katonai! A függönyök megiebbennek s álmos arcok jelennek meg az áruló keskeny nyílásokban; női arcok, melyekre nem a kora hajnal festette a piros rózsákat!

Ott elől lovagol egy daliás százados! Azok a nemes vonások, a tüzes szempár, az a délczeg tartás!

Most éppen Kardosék előtt szól a dob, a mint meg-megreng a százados kezében a fényes aczélpenge. Tüzes csik szalad végig rajta ragyogón, az első pillantás fénye a kelő nap szeméből. Hát még a kapitány szeme! Az csillog csak gyujtogatón, tüzesen!

Margit az ablak zöldes üvegén át nézi őt hosszan, majd erőtllenül hanyatlik egy székbe s elfüdi az arcát. A távol pörgő dob oly mélán szól, mintha le volna terítve fekete posztóval. A szuronyok a mint meg-megvillannak, mintha gázmécek volnának. A ropogó lépés ugy dübörög most, mint a gyöngy s a mint hallja a tompa dübörgést, keble elful, torka elszorul. Ugy érzi: temetnek most valakit. Temetik utolsó reményét, temetik jövőjét, azt a jövőt, melyről álmódzott, csillagfénynél, kéz a kézben, sziv a keblen! A ká remeg s szakgatva mondja: visszajött, későn jött! S e pár szó a bus temetés „de profundis“-a.

A napsugár találkozott régi szerelmével, a harmatgyöngyvel, de a sarkövi fagy, mit becsületnek, erénynek hív a világ, a meleg harmatcsöppel hideg, szilárd gyémánttá edzette.

mester indítványát a közgyűlés általános helyesléssel tette magáévá.

Ez volt a közgyűlés lefolyása, nemes és magaslatos, egészen hasonlóan ahhoz az ünnepléshez, a melyet kártársai rendeztek kevéssel ezelőtt Major drnak tiszteletére. És ebben, a polgárok összességének szeretetében, az érdemek elismerésének frapps megnyilatkozásában leljé méltó jutalmát távozó főorvosunk, a ki nek csak az kívánjuk, hogy azoknak a feladatoknak, melyeket újabb küldetésével elvállalt, ugyanolyan általános megelégedéssel töltse be mint itteni hivatalát betöltötte volt. Isten vezérelje!

A városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

A múlt év utolsó napján, december 31-én 9 órakor a város törvényhatósága rendes havi közgyűlést tartott. A tárgysorozat több érdekességet tartalmazott, melyek közül a város atyáit, de sőt a halgatóság részére fenntartott helyet is szorongással betöltötték az érdeklődők. A közgyűlésen főispán hiányában, Havranek József polgármester elnököt.

A város jóhangu főjegyzője Tóth István olvasta föl a jelentéseket. Nagyobb érdeklődést elsősorban az igazoló választmány előterjesztése keltett, melyben jelentette, hogy a megjelölt választásokon bizottsági tagoknak megválasztottak a belvárosban Hübner Károly a tövrosban Kalocsay Alán, a vízvárosban Kovács István. Az előterjesztést a közgyűlés nagy éljenzéssel fogadta. Bejelentette a főjegyző azt is, hogy Hübner és Kovács mandátuma 1899-ben, Kalocsay Aláné azonban csak 1902-ben fog lejárni.

Az után a közigazgatási bizottság kilépő tagjai helyét töltötték be újból.

A hivatalos listán újból: Alaghi Dezső, Dietrich Szilárd, Farkasdy Dezső, Pálfi Károly és Tóth Aladárt jelölték. Az ellenzék azonban Pálfi Károlyt a a liberalis barátot, Alaghit kiakarta kuktatni.

A választás nagy érdeklődés mellett indult meg és Havranek polgármester nagy iz-

gatottan tanácskozott párthiveivel, míg Alaghi savanyu ábrázattal léste az eredményt.

A leszavazás után a többi bizottsági helyek töltöttek be minden választás nélkül egyhanglagon.

Megválasztottak: Az igazoló választmányban: Farkasdy Dezső, Pálfi Károly, Dr. Kövessy István, Tóth Artur s Tóltényi Antal; A számonkérészékbe: Madaras Lipót s Dietrich Szilárd; A loávató bizottságba: Karl József elnök.

Pénztári napi biztosoknak: Almásy Ferenc, Almásy János, Bierbauer János, Diebala György, dr. Fanta Adolf, Flaskár József, Galambos István, Havranek János, Herczeg Ignác, Kovács Pál, dr. Kövesi István, Madaras Lipót, Pálfi Károly, Schlammdinger Antal, Tóth Artur, Vajmár Ferenc Véber Károly, Say István, Farkasdy Dezső, dr. Laufenauer Ferencz, dr. Saára Gyula, Sommer Mór, Veisz Károly;

A kórházi bizottságba: Ifju Eisenbarth Agoston és Fekete József; a számfelübiráló bizottságba: Hübnér Károly; és az állandó bíróó választmányba: Tóth Aladár.

Mig ezek a kijelölések megtörténtek, az alatt a közigazgatási bizottsági tagságra megjelölt választások eredményét összeszámították s a következő eredményt hirdették ki: Megválasztottak Tóth Aladár (64), Farkasdy Dezső (57) Dietrich Szilárd (55), Alaghi Dezső (41) és dr. Saára Gyula (37). Az ellenzék tehát kibukatta Pálfi Károlyt és bevitte helyette lelkes vezérfőnök dr. Saára Gyulát, a ki egyik legfélelmezből ellenfele a kormánypartnak. Alaghi bukását ezuttal csak úgy kerülte el, hogy az ellenzék helyettese Kalocsay Alánt akarta bevinni, a ki azonban nem akarta rendtársát kibuktatni és nem akart az okból fellépni. Az utolsó percben jelölték és 30 szavazatot kapott, dacára, hogy igen sokakat korábbi kérése visszatartott attól, hogy Alaghyt töröljék. Így tehát Alaghy megválasztását tulajdonképen Kalocsay Alánnak köszönheteti.

A mérő asztalnál meztelen két karjára hajtott fővel szundit a csaposlegény. Az egyik terpeszkedő asztalnál üres üvegekkel körülvéve ül a rőthaju. Vörhenyes fürtébe már néhány szürke szál is vegyül; arca redős, beesett s a pergament színből rikítóan válnak ki a rozsdás szepülőfoltok. Ruhája gyűrődött. Vele szemben egy elzülött térfalak könyököl a szétfolyó hortocsába.

A rőthaju nehéz fejét támogatva szakgattott szoval végi elbeszélést.

— Szerettem! — Mit, nem hiszed pajtás? — Tudtam én is szeretni régen; derék, szép szál legény voltam.

Nagy nehezen föltápáskodik s feneketlen zsebébe dugja kezeit könyökig. Gyűrött kalapját félre csapja s dülöngve áll a czimbora elé, behívóyítani, hogy szép szál legény volt! A félhomályban úgy néz ki, mint egy ázott denevér.

— Hol is hagytam el? Igen! Szerettem, bolondul szerettem. A férjét meggyőztem hamis levelekkel, hogy neje megcsalja s rábírtam, hogy üzze el. Nyomorult voltam! S az örült elüzte olyan messze, hogy oda nem mehetek utáná! Nem ugy akartam én azt, — nem ugy! beszél önmagához s esetlen kezeit tiltólag rázza feje fölött. Véeres, düllétt szemivel belenez a homályos szobasarokba, hol a fehér füst összefolyik a sötétséggel s a gombolgo félhomályra vörös hálót von a véres láng lampas s abban a rengő, hullámozó piros tócsában látja a szép ászonyt némán, halottan.

A rőthaju lehanyatlík a löczára, elnyomja az álmot. De álma is kin, nem nyugodalom. Egyre hadonáz otromba kezeivel a tán álmban üldözö rémei előtt teszi a keserves vallomást: — Nem ugy akartam, — nem ugy akartam!

A városházi ellenzék ezuttal már megmutatta erejét, a mely a rendszeres szervezkedés esetén még erősebb lesz és sok keserű órát fog szerezni Havranek polgármesternek, a ki a legutóbbi képviselő választásokon alaposan megfélemedezett arról, hogy hivatalát a polgárság bizalmából birja, s birja csak addig, mig annak haragját maga ellen ki nem hívja.

A főjegyző azután folytatta előterjesztését.

A honvédelmi miniszter a csapatkórház ügyében leirt a városhoz, a mely leiratra vonatkozálag a közgyűlés most nem határozhatott, miután a tervek módosítás végett Say Ferencz építésznel vannak.

Turiák Pál főszámvévő 47 évi szolgálata után nyugdíjazzák és január havi fizetését is kiadják.

A pénztári és számvévői helyettesítésekre vonatkozó polgármesteri jelentés után felszólalt Kovács István bizottsági tag és helytelenítette az egész eljárást s kifogásolta különösen azt, hogy óvadékkal nem bíró tisztviselő helyettesítettek. A jól megindokolt felszólalás alaposan zavarba hozta a polgármestert, a ki hasztalan igyekezett álláspontját elfogadtatni. Egymásután keltek védelmére hivatkozva, de csak is Diebala György diplomatikuss felszólalása, a melyben kilátásba helyezte, hogy a ki nevezésekor pótolni fogják a hiányt (mintha bizony en ígért nélkül meg sem kellett volna tenni!) csillapította le a városatyákat annyira, hogy a polgármesteri jelentést tudomásul vették.

Még hosszabb vita támadt a polgármester azon előterjesztésére, melyben a városházán kívül levő hivatalok összpontosítását ajánlotta a Szögyény-Marich-féle házban. Ebben a házban 16 szoba van s azokban a polgármester czélszerűen reméli elhelyezni a városházán kívül elhelyezett hivatalokat, sőt a városházán levő ügyvédséget is.

Dr. Kövessy Istvánnak nincs kifogása a központosítás ellen, de azt szeretné, ha a rendőrséget vinnék első sorban alkalmas helyiségre. Az árvaszéknél különben is a városházán van helye, mert mostanában minduntalan kénytelenek az irattár végett a városházára járkálni.

Dr. Saára Gyula elfogadja a polgármester tervét az összpontosításra vonatkozólag, dr. Kövessy indítványát azonban abszurdumnak tartja, mert a közönségnek a rendőrséggel van legtöbb dolga s a rendőrséget kivinni a városházáról a közönség jogos igényeinek figyelmen kívül hagyása nélkül nem lehet. — Sajnálja azonban, hogy a polgármester indítványa, hogy az említett lakás 3 évre vétessék fel, az a szomorú állapotot igazolja, hogy az új városház építésének kérdése még mindig nincs elintézve és remény sincs rá, hogy a legközelebbi három évben az új városháza felépüljön. Igen kívánatosnak tartaná, ha a polgármester az ilyen fontosabb kérdésekben legalább így az év végén tájékoztatná a közgyűlést.

Havranek polgármester kijelenti, hogy ő nemcsak az év végén, de az év bármely idejében hajlandó minden kérdésben felvilágosítást adni. Az új városháza kérdésében különben január hónapban előterjesztést fog tenni.

Az után S e i d l Lajos, Székesfejérvár sneidig főkapitánya tartott hatalmas, temperamentumos beszédet, a melyben élénk színekkel festette le a rendőrségi helyiségek tarthatatlan állapotát. Beszédét nagy tetszéssel fogadták a városatyák s bizonyos büszkeséggel tükröződött vissza arcukon: „Ugy beszél akár egy orsz. képviselő!”

Az után dr. Kövessy igyekezett Saára drral szemben álláspontját megvédelmezni, mig P é n z e s Imre a főkapitány egy megjegyzésére reilektálva kijelenti, hogy a rendőrségi boltzat rosszsaágának az építészeti hivatal az oka, a mely rossz tervet készített.

A polgármester nem bírta már szoval — (pedig ugyancsak birja!) e végre is szavazásra bocsátotta a kérdést, s a többség tervzetét el is fogadta.

Az után dr. Major Ferencz lemondása.

kirohan a néptelen utcára, majd meg visszafordulva nézi a komor ház két világos ablakát, melynek függönyén át Kardos el-eitűnő halvány arnya jár örületen táncot. Hátba visszamenne, hátha meggyóna neki. „Elizi bizonynyal a aztán az enyém lesz” mondja magában s ez elfojtja a jobb érzést örökre.

A Kardos-ház előtt összevérödött néptömeg titokzatosan sugog. „Psz! Csend!” Jönnek az urak. Ezek hivatalos komolysággal lépdelnek a házhoz s tűnnek el a kapu alatt, mely nyikorogva csapódik be mögöttük. A zsvaj, a halk beszéd dongó moraja olvad össze, melyből csak egy-egy élesebb hang rikácsol ki: — „Szörnyű!” „Borzasztó!” — „Ki hitte volna!” S a képzelettel toldva-foldva szól minden ajkón a hír: Kardos megölte feleségét s önmagát!

Az „urak” fölvonják félig az ablakfüggönyöket s a felerészben kicsillanó táblák bámulva meredtek a nyüzsgő tömege, mint egy ébredő sfinx szemei. — Mit kerestek itt?

A homályos szobában ott fekszik a padlón aludt sötétpiros vértócsában a szép ifjú nő mozdulatlan, halálos nyugalommal; a pam-lagon a férj arcára borulva, lelógó kezében a gyilkos fegyver.

Az utcásarkon falhoz lapult alak néz belé a népes utcába. Nézi azt a keringő, kavargó eleven örvényt s előtt a ház előtt. Majd meg lassan, bizonylatlanul ödöng odább s betér egy csapszékbe, fojtogató ördögét kiönteni a torkából, melléből.

IV.

A fojtó dohányfüsttel telt ivóban fudolkolva kapkod utána egy kis lámpa pilogló világ; pedig a szennyes párdás ablakon már a napvilág igyekszik bejutni.

következett, a melyről lapunknak egy más részén emlékezünk meg.

Az iparos tanács-iskola bizottság tagjává megválasztottak: Alaghy Dezső, Boros Sándor, Csitári G. Emil, Felmayer Károly, Fittler Béla, Fúzi Márton, Geisdt János, Kovács István, dr. Kuti József, Marschal Nándor, Nagy Ignác, Pálffy Károly, Péczelyi Vincze, Id. Rózsa Ferenc, dr. Szára Gyula, Say Ferenc, Tóth István és Kalocsay Alán. A kit Tóth Arthur lemondása ajánlata alapján egyhangú éljenzéssel választották be.

A központi választmány jelenti hogy az 1897-iki választók névjegyzékében 1955 szavozója van a városban és pedig: a belvárosban 379, a palotavárosban 374, a tóvárosban 322, a vizivárosban 418, a felsőváros I. kerületében 204, II. kerületében 252. Vidéki szavozó van 6.

A városi kórház betegeknek éljelmezését Kronhoffer Mátyásnénak adták át.

Azután Havranek József polgármester boldog újévet kívánva a bizottsági tagoknak a gyűlést bezárta.

Előfizetőinkhez.

Kérjük mindazon előfizetőinket, kik hátralékban vannak, illetve előfizetéstük e hó végével lejár, szíveskedjenek az előfizetési díjat lapunk kiadóhivatalába minél előbb beküldeni, nehogy a lap további küldésében fennakadás történjék.

A Fejérmegyei Napló előfizetési ára marad a mi volt azelőtt:

Égész évre . . . 5 frt — kr.

Fél évre . . . . 2 frt 50 kr.

Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.

HIREK.

— Személyi hir. Steiner Fülöp dr. megyéspüspökünk ma délelőtt dr. Klautz György udvari papja, szentszéki jegyző kíséretében Veszprémbe utazott Hornig Károly báró püspök látogatására.

— Az orleáni hercegi pár utazása. Lajos Fülöp orleáni herceg és neje Mária Dorothea hercegnasszony csütörtök reggel József főherceg és neje látogatására Bécsből Fiuméba utaztak.

— Lélekemelő ünnepély. Kétszeres szép ünnepélyről értesít bennünket tudósítónk Csurgó községből. Az első ünnepély december 27-én folyt le, mikor az ottani zárdá növendékei egy jól betanított és ügyesen előadott szindarabbal kellemesen szórakoztatták a fényes közönséget, mely egybegyűlt az ünnepélyre és csodálta egy a tisztelendő nővérek buzgóságát, ügyességét, mint a kis leányok szorgalmát s tehetségét, mert el kell ismerni, hogy az előadás egyhangú tetszéssel találkozott. A közönség ezen tetszésre méltó elismerés annak, hogy a még csak 3 éve fennálló nevelő intézet mily nagyszerűen megfelel feladatának. A másik ünnep december 31-én csütörtökön folyt le, s mely alkalommal az irgalmas nővérek vezetése alatt álló óvoda növendékei mutatták meg, hogy mily áldásosan működnek ok, hiszen követve alapítójuknak Szt. Vinczének példáját, kinek első gondja volt gondoskodni a gyermekekért. "Kellenség énekükkel s bátor fellépésükkel tekinteteikkel örömet szereztek a jelenvolt szülőknek. A jószívú grófnő, özv. Károlyi Gyuláné süteményről és ruhával látta el és örvendeztette meg a kicsinyeket.

— Visszatérés. Újév napján új tagokat nyert ismét a kath. egyház Székesfehérvárott. Ugyanis reggel 6 órakor tette le a hitvallást Nockta Pál 49 éves, ág. ev., nős földműves és

Varjas Sándor ev. ref., nős földműves, Gremsperger István apátlelőbános kezébe. Utóbbi esetben tanuk voltak id. Streit Ferenc és Bruza József helybeli iparosok.

— Missió Lovasberényben. Kedves és örökbe emlékeztető napok folytak le Lovasberényben e hó 21-től 30-ig, gróf Cziráky Antalnak, a nemesszálló főúrnak mély vallásossága és kegyessége nagy jóban részesítette a község kath. lakosságát. Meghívta ugyanis P. Flodung és P. Midlivszky jezsuita atyákat, hogy egy missió által a kath. hitéletnek új erőt és tápot nyújtsanak. A fárólhatlan buzgóságú atyák minden emberi erőt felülmúló tevékenységgel igyekeztek megfelelői nemes hivatásuknak. Naponként, reggel és este gyönyörű szent beszédekkel intettek, buzditották a jóra a hivatelt, a kik élőkön gróf Cziráky Antal és egész családja naponta példás buzgalommal vettek részt az ajátosságokban. Reggeltől estig mindig lehetett látni a hívöket, az előkelöket ép ugy, mint a szegényeket, kik szent gyónásukat végezték. Kedden Cziráky gróf nagy ebédet adott a jezsuita atyák tiszteltetésére, a melyen P. Flodung közönte meg a grófnak és családjának, hogy oly szép alkalmat adta a község lakosságának buzgóságuk emelésére s hogy az egész család oly példás áhitattal vett részt a ker. kötelességek teljesítésében. Majd gróf Cziráky Antal mondott az ő és övéi nevében köszönetet a buzgó atyáknak, a kik fáradságot nem ismervo előidéztek a kath. hitéletnek füllendülését. Megható volt az a jelenet mikor a nemes gróf önmaga tűzte fel a missio keresztre a koszorut, a mely örökre hirdetni fogja szívének jóságát s azt a kedves időt, a melyben a hívök akkora hasznat nyertek lelkek számára.

— Bíróválasztás Nadapon. Lapunk legutóbbi számában már említett tettünk a nadapi hires bíróválasztásról. Most egy másik tudósítónk értesítése fekszik előttünk, a melyek egy némely részében eltér a multkori tudósítástól s azért egész teljességében alább közöljük: Korniss Boldizsár központi szolgabíró, a választás elnöke, engedve a község jegyzője óhajátának, minden áron keresztül akarta vinni a volt bírónak újból való megválasztását, a ki különben a maga részéről is megtett mindent — jó szóval, még jobb boroskával ott kunn a szőlőhegyen, — a mi a mai filokszárs világban nem kis dolog — denique meg kellett puhítani azokat a kemény szivcet és makacs fejeket, mert a fő, hogy a néppárti velleitásokat eláruló elemek a község szinpadáról leszorítottassanak. A szolgabíró azzal kezdte az ülést, hogy kiutasította a népet a választási helyiségből. Mikor aztán az egyik polgár kérte, hogy bírónak ne a régít, hanem a község nagyobb része által óhajtott Gefricz Bernátot jelölje, egyszerűen elutasította, hogy annak nem most van az ideje. Azután proponált három jelöltet, első helyen természetesen a volt bíró. A tömeg ellágyult része óriási lármát csinált éljenzésre a jelöltet, de még jobban kiabált az ellenfél s e közben a szolgabíró egyszerűen kijelentette, hogy mivel a többség a volt bíró Kailbach János pártján van, őt mint a község úja megválasztott bíráját mutatja be. Persze a többség engedni nem akart, óriási zúrvazar, kiabálás támadt, egyik polgár aztán előállott s a maga nyelvével alapos gorombasággal kicifrázva beszédet követelte, hogy rendeljen el a szolgabíró szavazást. A szolgabíró, a ki a német nyelvről nem igen nagy barátja, nem sokat értett a dologból, csak azt látta, hogy a sögor szörnyen haragszik s vele enyűtt haragszik az egész község is. Szerencse, hogy a csendőrség még akkor meg nem érkezett, mert vér nélkül aligha folytathat volna le a választást. A szolgabíró most azt a kifogást emelte, hogy tetszett volna kívánságukat előbb tudtára adni, a választást be akarta zárni. A zaj, kiabálás újra kitört, míg végre Kolonics Károly plebános tapintatos fellépése a rendes mederbe terelte a dolgok menetét. Felvilágosította a szolgabíró, hogy a nép többsége Gefricz Bernát mellett van, a szolgabíró kifogása elesik, mert a nép úgy is kérte egy másik jelölt proponálását, de azt a szolgabíró visszautasította, kérte őt, hogy rendelje el a szavazást. Korniss engedett a plebános békéltető szándékának, s a szavazást elrendelte. Hiába volt azután minden erőlködés, a község bírájának Gefricz Bernátot az ellenzék jelöltjét választotta meg a

többség. A választásnak azonban egy sajnálatos utó-játéka is volt. A választást követő éjelen a veszarharog kongása verte fel álmaiból a község lakosait. A volt bírónak egyik háza lángokban állott. Hiába volt minden erőfeszítés meg menteni semmit sem bírtak, elégett minden egy porig, cipusztút egy cseplőgép is körülbelül 800 forint értékben. Szerencsére lakozási tudták a tüzet s a volt bírón kívül senki nem szenvedett kárt. Legvalószínűbb, hogy boszu műve az egész, de a tettést eddig még nem sikerült kinyomozni.

— Nyilvános köszönet. A felsővárosi róm. kath. óvoda választmányja ezúton is hálas köszönetét nyilvánítja mindazoknak, kik a karácsonyi díszítéséhez és az ajándékokhoz hegyes adományokkal hozzájárultak. Adakoztak:

Méltóságos br. Fiath Miklósné uró egy kosár sütemény, méltóságos Prafach József nagypapost 15 frt, Tamás Vilmos 2 frt, dr. Klaras György 1 frt, Komáromy Károly kanonok 3 frt, N. N. 50 kr, Stáció Ferenc 1 frt, Horváth Imre, Tomán Antal, Látics György 50—50 kr, Mayer Károly kanonok 3 frt, Budavári János, N. N., Udvardy Jánosé, Say Ferenc, Kovács Károly, Göböl János György, Sz. S., Huszár Károly kanonok, K. Horváth L., Antal József 1—1 frt, Kuti Márton kanonok 3 frt, Beszedek Ferenc kanonok 2 frt, Nagy Károly, Almasy József, Vincz András, Antal Ferenc, Örv. Per. Nagy György, Antal Antal, Fűrész József, Havranek János, Marschal Mátyás, Péntes József, Havranek Antalé, Karl Józsefné, Klein Sárika 50—50 kr, Steján József és neje 2 frt, Lichtner Antalné 1 frt, Bernáth Pálné, Almási Ferenc, Knitlhofer Kati és Károly, Akkerman Bóka 40—40 kr, Pauer István, Szeitli Mihály, Ha—g. Újvári Náci és Mariaka, Stigler Mari, Bódis János és Ignác 30—30 kr, Horváth Anna, N. N., Erős Róza, Trakkenitz Imre, Balog Feri, Terzi Anna, Santner Nancsi, Raiber Mari, Nagy Feri, Polczar Feri, Pincozger Feri, Tégias Bóka, Lencsés Kati, Schmalcz Kati és Józka, Csuti Etelka, Kovács Istvánné, Müller Róza 20—20 kr, Vincz Katalin, Terkán Ferencz, N. N., N. N., Edenné, N. N., Márkus Ferencz, Vihari Anna, Peresztégy Marcsa, Heinrich Katicza, Klein Mór, Kálmán Tóni, Lics Pista, Lagler Feri, Horváth Tera, Lencsés Pista, Fister Pista, Maiböfer Feri, Steiermann Margit, Kovács Józka, Prekop Józka és Mari, Bucsi Anna és Juliaka, P. Nagy Mari 10—10 kr, N. N., Sumits Kati és Liza, Spranitz Kati, Esze Pista és János 15—15 kr, Katicza Katicza, Vig Tóni, Müller Tera és Margit, Fekete Józka, Stigler Nancsi, Süveges Feri, Hunyadi Mariaka 50—50 kr, Nagy Ignác és Pista, Antal Mari, Trakkenitz Antal, Antal Józka 30—30 kr, Nagy Jancsi, Seitl Mariaka 25—25 kr, Leier Gvuri, Kurucz Feri 20—20 kr, Lics Pista 15 kr, Fister István 15 kr, Modrieski István, Fister Pista, Segefű Kati, Misk Pista, Schusz Pista, Kocsis Józka és Mari 10—10 kr. — Összesen 62 frt 04 kr.

— Életunt. Megdöbbenő tény tárul elénk, ha figyelemmel kísérjük azon számtalan magáról megfeledkezett embert, kik saját életüket veszik el. Az élet küzdelmeit nem bírják elviselni s meggyuhaszt annál inkább nem bírnak találni. Mi lehet ennek az oka? A nagy vallásatlanság. Herczegfalváról tudósítónk jelent egy ilyen esetet. Az életuntat Nyári Ferencnek hívták, 24 éves cipészlegény volt. Szüleinél volt Dunaföldváron, a kikkel a karácsonyi ünnepeket Herczegfalvára ment eltölteni egy rokonuknál. Szülei már hosszabb idő óta észleltek rajt buskomorságot, mely ettől lett még nagyobb, midőn egy állást, melyért folyamodott nem nyerte el. Számtalanszor nyilatkozott életuntásáa fölött, — „hogy is tudok én meg élni?” — mondá többször. Vasárnap, december 27-én szüleit a rokonoknál hagyva, csak nélkül hazament Dunaföldvárra. Mikor a szülők a fiuk távozása után hazamentek már csak hült tetemet vehették le a konyha gerendázatáról, hova felakasztotta volt magát.

— Szomorú karácsony. Czimerman József jómódu perkatái gazda családjának szomorú karácsonyi ünnepe lett, a mennyiben Czimermannon az örültség jelei rohamosan kezdek mutatkozni, úgy hogy az örültség most már egészen kitört rajta. Utódzása mániában szenved. Megfigyelés és felügyelet alá helyezték s legközelebb Lipótzégre fogják szállítani.

— A Koröznai-bűnpör befejezése. Koröznai Krik Árpád drt a öndapest bűntető törvényeszk csütörtökön 3 évi börtönre és 5 évi hivatalvesztésre ítélte az általa néhai Patauné örökösei kárára elkövetett lopás és hamis tanuskodásra való bírásmiatt. Török Lina, szobaleány ellen a törvényeszk az eljárást megszüntette, minthogy a magánvádló a vádat visszavonta. Török Lina 6 évig híven szolgált Patsunét és az eljárás

folyanán is türelmes vallomást tett, ez birta rá örököt a vád-visszavonására és arra, hogy a doktorral együtt manipuláló szobaleányok az általa ellopott és nála lefoglalt 500 frtot is odaajándékozta. Török Linát már szabadon bocsátották, míg Korotnait, ki az ítélet ellen felebeztett továbbra is fogságban tartották.

— **Kinevezés.** V a r g h a László moóri fátalep-felügyelőt Bez e r e d y Pál szegszárdi selyem-tenyésztő miniszteri meghatalmazott moóri selyem-tenyésztő felügyelővé nevezte ki.

— **A jóbarát halála.** P i n t é r István nagyon megromlott lelkiismerettel állíthatott be kollegájához H o r v á t h Istvánhoz, dr. Bierbauer orvos kocsisához, midőn mint „jóbarát” szállást kért egy éjre. Horvát István készséggel tett eleget, hiszen az ember a barátján mindig segít, ha meg van szorulva. Pintér István azonban gyalázatosan visszaélt e jószággal. Midőn már látta, hogy Horvát mély álomba van, szépen összepakolta annak ruháját, csizmáját, s pénzt is magához véve, mely a ruhában volt s lassan kiszompolgott az istállóból és elillant. Horvát mikor észrevette barátja csunya tettét, feljelentette a rendőrségnél, melynek sikerült is a jó barátot hűvőre tenni.

— **Az utadó tartozás lajstroma.** Az egyenes állami adót nem fizetők utadó tartozása tárgyában 1897. évre eszközölt összeírás befejeztétvén az összeírás lajstrom 1897. évi január hó 2-ától 16-áig a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban közszemlőre van kiteve, hol azt az érdekeltek megtekinthetik s a határidő lejártáig az összeírás ellen a felszólalásaitak szóval vagy írásban előterjeszhetik.

— **Egy híres képgyűjtemény vége.** Tudvalevő, hogy van egy olasz törvény, mely megtiltja, hogy régi olasz mesterek festményeit kivihessék Olaszországból. Ezt a törvényt az hivta életbe, hogy sok elszegényedett főnemes eladta családi képtárát, a minek az volt az eredménye, hogy az olasz művészet legszebb alkotásai sorban külföldre vándoroltak. A régi vagyomból immár csak a képgyűjtemény maradt meg Sciarra hercegnek is, a ki szeretné a mű-érteket könnyebben felhasználható pénzürtékre konvertálni. Hosszu ideig folytatott tárgyalásokat e miatt az olasz kormánnyal, mely végre is úgy egyezett meg a herceggel, hogy ez tizenöt festményt átenged a kormánynak, a miért azután jogában áll a többi festményeket eladni. A herceg különben már néhány képet ezeltött is kicsempéztet Olaszországból. Legnevezetesebb ezek között két Rafael és egy Tizian meg egy Leonardo da Vinci-festmény melyek mindegyikét báró Rotschild vette meg 750—600 ezer frankért.

— **A hol a csárok koporsói készülnek.** Péterhofban van egy köcsiszoló intézet, mely kizárólag a csári udvar részére dolgozik, drága pénzért, de az, a mit produkál, a műipar legbecesebb termékei közé tartozik. Két díszkoporsó készül most ebben a jeles műintézetben, az egyik zöld szibériai gránitból II. Sándor császár és egy másik rózsaszínű gránitból Mária Alexandrova császárné tetemei befogadására. A köcsiszoló harmadik nagy műve, mely most van munkában, a szerencsétlen Mária Antónia királyné ékszerszekrényének hű másolata. Ezt a remek darabot, melyet az Anitskov-palotában vagy a gatsinai kastélyban helyeznek el, a császár rendelte meg a császárné számára.

— **A karácsonyfa története.** Talán különösnek tetszik, de bebizonyított dolog, hogy a karácsonyfa mindössze pár száz esztendő. 1604-ben említik először Strausburgban, noha Krausel egy utóbbi értekezésében 1608-ra vezet vissza a karácsonyfa eredetét. A karácsonyfa tehát a németek találománya és a francziák is a németektől vették át. Igazán népszerűvé Franecziaországban csak 1870-ben lett a karácsonyfa s 1890-ben Párisban 30,000 karácsonyfát állítottak fel. Németországban is csak lassan terjedt el a karácsonyfa. Danzigba porosz katonatisztok vitték 1815-ben. Kezdetben nem is fényfát használtak e célra s csak e század eleje óta vált divatossá a hegyi és erdei

fenyő. 1830 táján már egész Németországban elterjedt. A század közepén pedig Magyarországon is divatossá lett. A legenda szerint a gyertyákkal feldíszített karácsonyfa Assisi Szent Ferencnek, a Ferenc-rend megalapítójának köszönhető. Némelyek szerint a fenyőfának kultusa megvan a pogány világban is, a hol természetesen más jelentősége. A fenyőfára akasztott drágaságok áldozati adományok voltak a pogány világban, a mely csodás erőt tulajdonított a fenyőnek.

A selters helyettesítője. B ó k a i Árpád dr. egyetemi tanár előadásában nagy elismeréssel szólott az E. K. E. kezelése alatt álló dombháti „Livia-forrás kiállításáról, tulajdonságairól és orvosi értékéről.” A Livia-forrás vize kitűnő összetételű alkalikus sós savanyúvíz. Összetétele a világhírű niederseltersi vízhez annyira közel áll, hogy méltán nevezhető „Erdély Seltersé”-nek. Hőmérsékletétől eltérően nagyon hasonlít az emsi vízhez is. A dombháti „Livia-forrás” vize Bókai professzor szerint teljesen teleslegessé teszi az országunkban annyira népszerű seltersi vizet. Százados tapasztalat igazolja, hogy a légző és emésztő szervek hurutja (légcső és tüdőhurut, köhögés, gyomorhurut, étvágytalanság sat.) ellen nincs jobb, kellemesebb, hatásosabb orvosság a dombháti „Livia-forrás” vizénél.

Irodalom és Művészet.

A Zenélő Magyarország zenemű folyóirat IV. évfolyamának első füzetek fekszik ismét előttünk. E folyóirat rövid 3 évi fennállása óta a zenélő közönséget egy képes volt meghódítani, hogy ma már alig van zongora, melyről az hiányoznék. Ezen füzet tartalma I. Ivánffy „Csónakázás” remek szép andalgó nótája. II. Meyer Hellmund „Az ő ablaka alatt” sziondarab. III. Greizinger Iván, 5 magyar dal 2 hegedűre. IV. Franz Emil „Az ellenállhatlan” nagyon kedves kupléja, s végül V. Abl Ferenc „Oh mondjad csak egyszer” című egyik legszebb múdala. Előfizetheti a Zenélő Magyarország kiadóhivatalában Budapest VI. Csengeri-utca 62/a. Előfizetési ára egész évre 4 ft félévre 2 ft.

VEGYESEK.

— **Az angol étvágy.** Aki az angol nemzeti jellegét alaposan megakarja ismerni annak azt ilyenkor, a karácsonyi ünnepek táján kell tanulmányoznia. A legkicsapongóbb fantázia is alig tudja elképzelni, mennyi minden évnivaló pusztitanak el ilyenkor a ködös Nagybritanniában. Hampshire mezősegein a malacoknak egész hekatombái esnek áldozatul az ünnepeknek, és az angolzász konyhatündérek kése tömegesen pusztítja a hagyományos kápanokat is. Nem kisebb a száma a „plumbuddinge”-knak, a melyek karácsony héteben minden formában és terjedelemben kerülnek az asztalokra. Az angolok karácsonyi jelszava: „Szegények vagyunk, de jól élünk!”

— **Epizódok Vergélius életéből.** Az állatok, mezők s csaták nagy költője, Vergilius, a darvinizmus egyik főelvének, az öröklesnek alapos ismerője volt, mint ezt egy életírója a következőkben bizonyítja. Miután Vergilius Rómába ment és ott Augustus lovászával megismerkedett, sok szerencsével gyógyította a lovakat. Megismerkezésének első idejében Augustusnak egy ízben igen szép csikót küldtek, melyről a közvélemény azt tartotta, hogy gyorsaság, tűz tekintetében párját ritkítja. Vergilius a mint a csikót szemügyre vette, mindjárt kinyilatkozta, hogy sem erős, sem tüzes, sem pedig gyors ló nem fog válni belőle, mert a csikónak anyja beteges. Az, amit mondott igaznak bizonyult be. Nem tévedett Vergilius ama kutyák tulajdonságainak felismerésében sem, melyet Augustus Hispaniából kapott, mert a mit a kutyák bátorságáról, fűgességéről mondott, mint beteljesedett. Augustusnak annyira megtetszett, hogy meghagyta, hogy Vergiliusnak a kenyéradagot kétszeresen adják ki. Vergilius ezt, mikor Augustus kérdezte tőle, kit tart ő édes atyjának, kis tréfára használta fel, mert már a matematikusok és filozófusok szerint nagyon nehéz az emberekben felismerni a szülők tulajdon-

ságait, de ő mégis megmondhatja, ki hát az Imperatornak apja, Augustus nagyon kíváncsian várta a feleletet, de nagyon meglepődött, mikor Vergilius azt mondta, hogy „Pék.” A költő azonban megnyugtatta mondván: „Fejedelem, te nagyon bőkezű vagy a kenyér adásában és ez vagy a péknek, vagy a pék szülőtjének tisztéje.” Augustus jót nevetet, a feleleten.

— **Periklesz és Szofoklesz sirjai.** Athénből írják, hogy az ásatások közben, amelyeket a görög régészeti társaság a Salamis-uton, Karamikos közelében végtetett, az ó-kor több híres görög emberének sirjára akadtak. A régi Athénben ezen a helyen volt Plato akadémiaja és ennek közvetlen közelében egy temető, a melyekben a legkiválóbb államférfiak, költők és művészeket temették el. Ebben a temetőben megtalálták Pariklesz és Szofoklesz sirját Remélik, hogy ott megtalálják még Trazi-bulosz-nak, Harmodiosz-nak, Arisztogiton-nak és másoknak sirját is.

— **A pofozó halott.** A L a M a n n a című spanyol újság, mely La Corunában jelenik meg, a következő sajtóságot esetet közli: La Coruna közelében néhány nap előtt elpusztult egy hajó s összes legénysége a vízbe esett. A következő napon egy corunai paraszt a tengerpartról látta, hogy a hullámok arról a helyről, a hol a hajó elmerült, egy holttestet vittek a part felé. A paraszt bevárta amíg a holttest a partra vetődött, aztán az volt az első dolga, hogy a vízbe futt szebeit kikutatta. A halott jobb karja mereven és kinyújtva feküdt a földön s midőn a kapzsi paraszt a mellényzebeiben fűrkészt valószínűleg bizonyos nyomait gyakorolt a vízbe futt mellizmaira. De akárhogyan volt, az bizonyos, hogy a halott jobb karja kirtelen fölemelkedett és keze a halottról arczára esett. A paraszt rémülten fölugrott és haza rohant, a hol borzasztó izgalommal ágyba fektűt és másnap meghalt.

— **Az indiánok civilizálódása.** A yankee-kről sok rosszat lehet mondani, de azt el kell ismerni, hogy nagy buzgalommal törekednek az indiánokat a civilizációra meghódítani. Az indián iskolák föntartása az amerikai közköztársasági kormánynak elmúlt iskolai évben 7 millió 300.000 dollárjába került. Az állam nem enged sehol sem indián helyeknek iskolákat építeni, hanem azokat maga építetteti és tartja fenn s azok minden beavatkozástól menten, kizárólag az ő kezelésé alá állanak. A tan nyelv angol s a mód és tanrendszer itt ép úgy keresztül van vité, mint az állam többi középiskoláiban. A vallástanítás szabadján van hagyva, mindazonáltal az állam támogatja ama protestáns lelkészeket, kik indián gyarmatokon települnek le, hogy vallásérkölcsi és civilizatorikus munkát végezzenek.

— **Mennyi papírost használnak?** A „New-York Herald” kiszámította, mennyi papírost használnak el az egész világon. Nevezett lap szerint van a világon 3985 papírgyár, melyekben évenként 7904 millió koncz papírost készítenek. E papíros felét könyvek nyomtatására használják; 600 millió konczot újságokra. Nézzük most az egyes országokat: Anglia elhasznál 11½ millió konczot, Amerika 10¼ Németország 8, Franecziaország 7½, Ausztria-Magyarország 4½, Itália 4½, Spanyol-ország 1½, és végre Oroszország 8½ millió koncz papírt.

— **Dumas, a rossz fizető.** M e d i n g németírónak a napokban megjelent és Dumasról szóló kötetéből vesszük át a következő jóízű anekdotát, Dumas egy nyáron Montmorencyben nyaralt, ahol a nagy hőség és a sok nyaraló miatt csakhamar elfogyott a jégvermek készlete, Csupán egy vendéglősnak volt még jege, amelyet azonban kizárólag a maga és Dumas számára tartogatott. Egy ugyancsak ott nyaraló angol gróf ismerte a vendéglősnék Dumas iránt érzett tiszteletét és inasát elküldte jégért hozzá egy kosárral és azzal a meghagyással, hogy mondja, hogy a jég Dumasnak kell. A csel eleinte jól is sikerült és az irodalombarát vendéglős szintűg töltötte meg a kosarat az értékes kristálylival. A dolgot azonban alaposan elrontotta a szolga, amikor fizetésképpen egy aranyat nyomott a vendéglős markába. Ez egyszerre kikapta a kezéből a kosarat és dühösen rivallt rá:

- Ön csalo! Ön nem Dumasnak viszi a jeget!
- Honnan tudja ezt?
- Csak onnan, hogy ön fizetett, míg Dumas ur sosem szokott fizetni.

Mikor ezt az anekdotát Párisban elbeszéltek Dumasnak, így szólt:

— Ez az ember ismer engem!

— **A hatodik érzék.** Ugy látszik, van csakhogy hatodik érzék is az »otthonérzék» vagy tájékozódó érzék, amit eddig pusztá ösztönnek mondtak. De nyilván több az pusztá ösztön, mert kimutatták, hogy az agyban külön ideg központ a fészke ennek az érzéknek. Az mellé, hogy az érzéknek külön szerve nincsen, mint például a látásnak a szem, a hallásnak a fül stb. Az alsóbb fejlettségi fokú állatoknál gyakran látjuk, hogy van érzékük szerv nélkül. Őt emberi érzékük is a különböző emberfajoknál különböző fokán áll a fejlettségnek. A tájékozódó érzék idő folyamán mindjobban eltompult. De az alsóbb állatoknál a csigánál, a rovaroknál, libáknál, kacsáknál és kiváltképpen a postagalamboknál nagyon is ki van fejlődve. A halászkok észreveszik a halakon is ezt az érzéket. Volt rá példa, hogy egy liba, amelyet letakart kosárban vittek piacra, hazatért a régi gazdjához, aki négy métföldnyire lakott. Kifogott halakat megélték, métföldnyi távolságban megint vízbe eresztették őket, és már másnap megint a régi helyen fogták ki. Az ember elődjénél, a majomnál ez az érzék, talán más képességek rovására, visszajelődött, eltompult, úgy hogy az emberben ma már csak nehezen lehet kimutatni, hogy megvan benne a hatodik érzék nyoma.

— **Hathatósabb eszköz.** A férj (a házi viszály végén). Most persze majd rögtön összehajlik elutazol megint a kedves mamáéhoz és bepanaszolsz engemet!
A feleség: Oh nem — most majd a mamát fogom idehívni!

— **Hírlap a vadak között.** A modern kultúra legjellemzőbb műve: a hírlap imár a vad és félvad népek közé is elhatolt. A Congó-zuhatagok mentén fekvő Kibenzi városkában rövid idő óta ugyanis »Minsamu-Mianengi« azaz »A béke hírnöke« cím alatt egy kis lap jelenik meg. Svéd misszionárisok szerkesztik a benszültök nyelvén és több száz fekete bőrű előfizetője van. Még a munkatársak között is van néhány néger.

— **A legdrágább répipéz.** Londonban nemrég egy régi pénzdarabért olyan árt fizettek, a milyent hasonló répigéért még sohasem adtak. A répigegyűjtők Jackson néven ismerték ezt a régi pénzdarabot, a mely még nemrég Londonban, Montagu birtokában volt és a melynek nagy értékét a hozzáfűző történelmi emlék adta. I. Károly adta oda ezt a pénzdarabot Jackson püspöknek, mikor a vépádra lépett. Az árverésen az ereklyét 770 font sterlingért, tehát körülbelül 8000 forintért adták el.

Közgazdaság.

Kilatások.

(Ü-n.) Az uralkodó liberális gazdasági rendszer struc-politikát követ. Polyton-folyvást telelármaza az országot s szolgálkú sajtója révén a külföldet azokról a nagyszerű vívmányokról, melyeket politikai s társadalom-törvényhozási tén, arról a haladásról, melyet a gazdasági tén elért. A nemzet nagy részének vagyoni pusztulását pedig nem látja, de látni nem is akarja. Nem látja, mivel a merkantilizmus szolgáló szabadelvű párt csak azokkal tartja fenn az érintkezést, kiknek az uralkodó gazdasági rendszer jóvoltából — és ezt hajlandók vagyunk nyugtázni — bizony jó dolguk van. A liberális pártnak s a kik ennek politikáját tüskön-bokron át vakon követik, ezeknek is jó dolguk van. A kéz kezét mos féle elv igénybe vétele mellett tehát tagadhatatlan, hogy nálunk ez idő szerint a választottaknak jó dolguk van. Hogy ezek a nép szegénységét, a termelő elemeknek s a nemzet fenntartó osztályainak pusztulását meglátni nem akarják, csak természetesnek tartjuk. Hiszen ha meglátnák s ezt meg is vallanák, akkor reá kellene csafolni arra a gazdasági politikára, melyet jónak s egyedül üdvösnek tartanak az ország fejlődésére. Erre azonban nincs kilátás. Körömszakadtáig fogják megvédeni annak a gazdasági politikának a helyességét, mely a magyar nemzetet az egész vonalon észlelhető gazdasági válság elé állította. Ebből azonban az is következik, hogy semmi kilátásunk sincs a gazdasági válságból való kibontakozásra mindaddig, míg a

liberalis gazdasági politikát elvei vezérlik továbbra is törvényhozási működésüket. Pedig a liberális gazdasági politika káros hatásának a beismerése, különösen mezőgazdaságunkra, kisiparunkra s kiskereskedelmünkre volna az első lépés a gazdasági helyzet javulásához.

De még egyet nem akar beismerni a liberálisnak mondott politika. Azt a függést, melybe hatalmi állásának megerősítése következtében jutott. Ez a szégyenteljes függés képtelenné teszi a szabadabb mozgásra. Az az erő, mely az uralmon levő párt s kormány összműködésében az ország gazdasági helyzetének fellendülése érdekében lenne érvényesíthető, le van kötve. A legkisebb önállóságra következtető emoció, azonnal maga ellen fordítja a mozgó töké minden hatalmával. A szabadelvű politikának nincs más választása; vagy a mozgó töké érdekében munkálkodni, vagy az édes hatalomról lemondani. A pénznek elerkölestelenítő befolyását sehol sem tapasztaljuk oly mérvben, mint a magyar liberális rendszer káros működésében. A liberalizmus minden tagja a merkantilizmust szolgálja. Abban a percben mikor a szabadelvű pártkassza által a számára megszerzett mandátumot átveszi, a szabadelvű képviselő a merkantilizmus szolgálatába lép, ki odaadó hűséggel tartozik szolgáló urának és parancsolójának, a nagy tőkének. Ez pedig Bánffy-nál is hatalmasabb ur.

Ha ezen viszonyok között a közel jövőben megoldásra váró gazdasági feladatok nagy borderejét mérlegeljük s ezzel a szabadelvű párt nagy majoritásában rejlő gyengeséget hasonlítjuk össze, a veszteséget leszünk kénytelenek az ország gazdasági életének számlájára bejegyezni.

Megkezdődik majd az 1897. esztendői költségvetés. Mennyi haszna leend a félmilliárdos költségvetésből az ország mezőgazdaságának, kisiparának, az eddig követett gazdasági rendszer fenntartásából következtetve, nem nehéz kitalálni. A mezőgazdaság, mely mindene ennek az országnak, a szabadelvű gazdasági politika által épen csak annyi figyelemben részesül, hogy nevétségekbe ne tegyük magunkat. Darányi még mindig az ígéretek országában barangol; az agráriusok panasza, melyek a mezőgazdasági válságot koustatalják, rémképek; az agráriusok által a mezőgazdasági válság megszüntetését célzó javaslatai, egyoldalú agrárpolitika stb.

Itt van a gazdasági kiegyezés kérdése Ausztriával. Megtörtént időközben a felmondás is s a magyar kormány szándékairól többet máig sem tudunk. A liberálisok ujjongtak örömben, hogy a Bánffy kormány megelőzte a felmondással Bädenit. Az erő oly mérvű duszadását látták a magyar kormányban, melytől minde: jót várhatunk érdekeink hathatós megvédelmézésére. Önámításnak épen elég. Hogy mi ebből vigasztalást nem merithetünk, azt indokoltá teszi az o. m. bankkal folytatott tárgyalások menete is. A kormányoknak egy hatalmi szavába kerülne s biztosítva volna a befolyás a bank kamatpolitikájára. E helyett huzzák-halasztták a tárgyalásokat és a vége a dolognak, hogy a kormányok beadják a derekukat. Hja a nagytőkének érdekszájai, bármily finomul, de behálózták a szabadelvű rendszerek támogatóit s felhasználják önző s veszedelmes céljaikra. De hát a kvóta? Annnyiféle kombinációt hallottunk már pro és kontra, hogy nem akarunk újabb találgatásokba bocsátkozni, míg a magyar kormány konkrét javaslataival meg nem ismerkedünk.

Itt van a bürzereform kérdése is, mint a

mezőgazdasági válság megszüntetésére nagy kihatással bíró tényező. Hogy a liberális politikától e ténen mit várhatunk, bizonyítják a két napi tárgyalások, melyek azt a gyanút keltették bennünk, hogy a kormány, mindenek, csak komolynak nem veszi a dolgot. Ne hogy azonban egyoldalúsággal vádoltassunk, fantartjuk ítéletünket a férsde-ankét, mely rövid időre elnapoltattott, befejezéséig. Ezen kérdéseken kívül a kormány munka-programja az rint megoldásra vár a közigazgatás reformja s az egyenes adók reformja. Az előbbi felett a bürokratikus centralizáció veszedelme, az utóbbi felett Wekerle adópolitikájának szelleme lebeg. A puskaport tehát szárazon kell tartani, hogy abból a sok reszből, mi az állami s gazdasági érdekeket fenyegeti, csak valamiben is ellensúlyozni tudjunk a merkantil-liberalis szellemet, melyet vakon rohan a veszedelemben, csak hogy magával rántja a nemzetet is.

* **Biztosítás betörés ellen.** Béc s ből jelentik, hogy az osztrák kormány engedélyt adott egy részvénytársaság alapítására, a melynek üzletkőre kizárólag a betörés ellen való biztosítási üzlet kultiválására szorítottok. Az »Erste Oesterreichische Versicherungs-Gesellschaft« ennélfogva most már legközelebb meg is alakul. Ausztriában ez az első eset, hogy a betörések ellen való biztosítást a tűz-, jég- és életbiztosítás körébe bevonják. Angolországban azonban már régebben működnek ilyen biztosító társaságok és az utolsó években Németországban is megkezdtek a lopás és betörés elleni biztosítási üzleteket.

* **Ezüst forintok és ezüst koronák.** Az osztrák pénzügyminiszterium jelentési nagyon érdekes adatokat tartalmaznak az ezüst forintok és ezüst koronák forgalmáról. A valuta-törvény alapján ugyanis a 200 millió forint államjegy bevonásához 40 millió forint ezüst koronát kell felhasználni, melyből Ausztriára 28, Magyarországra pedig 12 millió forint esik. Ausztria az egész kontingens hozta forgalomba, Magyarországon ellenben 1896. október végén 318.000 forinttal még hátralékban volt. Ezüst forintokból Ausztriában 19.6 milliót, Magyarországon pedig 19.9 milliót forintot hoztak forgalomba. 1895. július óta Ausztria mindössze 387.493 forintot hozott ezüst forintokba forgalomba. Magyarországon pedig ugyanazon idő óta 5.673.400 forintot, a miből a fent említett forrás arra következtet, hogy Magyarországon inkább az ezüst forintok iránt viselkedés előszeretettel. Az ezüst forintok tényleg várakozásos fölül jól tartják magukat a forgalomban; a bank által forgalomba hozott 39.493.000 forintból ugyanis mindössze csak 1.377.102 forint fogyt be.

* **A kiállítás deficijtje.** Az a hír volt elterjedve, hogy a millenniumi kiállítás fél millió deficijttel fog zárulni. Ez a hír nagyon korai, mert ez: megállapítani, míg az összes rombolási munkák befejezve s a megmaradt építkezési anyagok elhordva s értékesítve nincsenek, nem lehet. A kiállítás deficijtje előreláthatólag nem fogja meghaladni a 400.000 frtot. A végelszámolás csak márcziusra várható.

* **Az ezüst váltópénz bevonása.** Az 1857. szeptember 19-iki császári pátenis alapján vert osztrák értékű 10 és 5 krajczáros ezüst váltópénz, valamint az 1868. július 1-én kelt törvény alapján vert osztrák értékű tizkrajczárosok 1897. január 1-vel a magánforgalomban forgalmon kívül helyezettnek. Megjegyzendő, hogy az állampénztárak és az állami hivatalok kötelesek ezeket 1898. december 31-ig fizetések fejében elfogadni, sőt becsereelni.

Legfinomabb kiviteü fényképek a legrövidebb idő alatt készülnék

FODOR JÓZSEF FENYKÉPESZETI MŰTEREMEN.

* * * Szekesfejtővár, Varkör-utca 2. szám alatt, (a neol. tér. imahöz mellett) * * *

a következő árak mellett:

12 darab visit fénykép 4 forint. * 12 darab kabinet fénykép 10 forint.

12 darab makart fénykép 12 forint.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest—Székesfejevárvár—N.-Kanizsa.

indul	érkezik	indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Vegy.v.: 5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejevárvár—Budapest.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este

Sz.-Fejervár—Veszprém. Veszprém.—Sz.-Fejervár.

indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.: 5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6:— d.e.
" " 9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:03 reg.	8:34 d.e.
" " 1:— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" " 9:27 este	11:— este	9:11 este	11:09 est.

Székesfejevárvár—Komárom-Ujszöny.

Indul: d. e. 10:—	Vegyves v. 9:32	Érk.: d. u. 2:46	éjjel 12:41
-------------------	-----------------	------------------	-------------

Komárom-Ujszöny—Székesfejevárvár.

Indul: regg. 3:41	Vegyvesv. d. e. 11:27	Érk.: d. e. 8:22	d. u. 2:26
-------------------	-----------------------	------------------	------------

Székesfejevárvár—Adony-Szaboles.

Indul: regg. 4:19	Vegyvesv. d. u. 2:30	Érk.: regg. 5:57	d. u. 3:47
-------------------	----------------------	------------------	------------

Adony-Szaboles—Székesfejevárvár.

Indul: regg. 6:37	Vegyvesv. este 6:—	Érk.: regg. 7:54	este 7:22
-------------------	--------------------	------------------	-----------

Zbitek E.

Neustiftban (Olmütz mellett).

Készít: Üvegmozaikot szent sírokhoz, Lourdesi szobormű és urnapi oltárokat.

Ó szentsége XIII. Leó pápa által kitüntetve.

A szentpétervári katolikus akadémia, a konstantinápolyi német misszió és számos elismerő okiratok. — Képes árjegyzék ingyen. Szállítás biztosítás mellett.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban (kigyó-utca 9. szám) jutányos árért.

Életnagyságu

ARCZKÉP

KRÉTARAJZBAN.

Legszébb szobadisz.

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék

karácsony és újévre.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítek művészies kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DÁVID, Budapest, Károly-körut 17.

* * * Ügynökök mindenütt kerestetnek. * * *

FERENC- pálinka

(sósorszesz).

VÉRTES GYÓGYSZERÉSZ-FÉLE

használatban a leghatásosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható: Gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas gyógytár“ világhírű gyógyszerei u. m.:

Dr. Heußel-féle gyomor eszeneczia, Dr. Heußel-féle vértisztító labdacsook. Bámáti növény-nyed, Herkulesfürdői kószvényeszesz, Injectio és capsulas végetales stb.

Raktár Székesfehérvárott: Imrich Viktor gyógytára, valamint

Vértés Lajos, sasgyógytára Lugoson 454. sz.

VÉDJEGY.

IFJ. FÜSTÉR IMRÉNÉ

butorraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fejervárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártmányu:

háló, ebédli, szalon és uri szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben mindenkor raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLÜ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI ÉS TERVEI SZERINT KÉSZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermei a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.

FA ELADÁ.

A fülei fadepon **SZÁRAZ hasábla métere** 3 forint 50 kr-ért bármily mennyiségben hapható.

Füle, 1897. jan. 1.

BOKROSY MIKLÓS, gazdatiszt.